



Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Doma laukums 8A, Rīga, LV-1939, Latvija, tālr. +371 67221848, e-pasts neplp@neplp.lv, www.neplp.lv

APSTIPRINĀTS

Ar Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes
2025.gada 22.maija lēmumu Nr. 426/1-2

2025.GADA PAŠVALDĪBU VĒLĒŠANU PRIEKŠVĒLĒŠANU AĢITĀCIJAS PERIODA MONITORINGA III STARPZIŅOJUMS PAR PERIODU NO 2025.GADA 1.APRĪĻA LĪDZ 30.APRĪLIM

IEVADS

2025.gada Pašvaldību vēlēšanas ir noteiktas 2025.gada 7.jūnijā. Likumdevējs priekšvēlēšanu aģitācijas veikšanai ir paredzējis speciālu regulējumu, tas ir noteikts Priekšvēlēšanu aģitācijas likumā. Tā 1. panta 4. punkts nosaka: *“Priekšvēlēšanu aģitācijas periods — laika posms no 120. dienas pirms vēlēšanām līdz vēlēšanu dienai. Ja Saeima ir atlaista vai atsaukta vai republikas pilsētas dome vai novada dome tiek atlaista, vai tiek izsludinātas atkārtotas vēlēšanas, priekšvēlēšanu aģitācijas periods ir laika posms no vēlēšanu izsludināšanas dienas līdz vēlēšanu dienai.”* Ievērojot minēto, priekšvēlēšanu aģitācijas periods pirms 2025.gada Pašvaldību vēlēšanām ilgs no 2025.gada 8.februāra līdz 7.jūnijam. Šī perioda laikā ir piemērojamas Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma normas.

Atbilstoši Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 57. un 60. pantā noteiktajai kompetencei NEPLP uzrauga, lai elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ievērotu Satversmi, Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likumu, kā arī citus likumus, tostarp Priekšvēlēšanu aģitācijas likumu, jo viens no NEPLP uzdevumiem priekšvēlēšanu aģitācijas periodā ir uzraudzīt, lai priekšvēlēšanu aģitācijas materiāli elektronisko plašsaziņas līdzekļu radio un televīzijas programmās, kā arī pakalpojumos pēc pieprasījuma tiktu izvietoti atbilstoši Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma prasībām, kā arī, lai elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ievērotu likumā noteiktos aizliegumus un uzliktos pienākumus, piemēram, attiecībā uz viedokļu daudzveidības nodrošināšanu elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās un pakalpojumos.

I. ELEKTRONISKO PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻU MONITORINGS

Priekšvēlēšanu aģitācijas perioda monitorings tiek veikts saskaņā ar 2025.gada 22.janvārī apstiprināto **“Nacionālās elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomes darbības plāns 2025.gada pašvaldību vēlēšanu priekšvēlēšanu aģitācijas perioda uzraudzībai”**. Darbības plānā ir definēti NEPLP uzdevumi pirms un pēc priekšvēlēšanu aģitācijas perioda, kā arī tā laikā. Plāns iekļauj informāciju par uzdevumiem un to izpildes termiņiem. Gan pirms priekšvēlēšanu aģitācijas perioda, gan tā laikā NEPLP sadarbojas arī ar citām institūcijām, piemēram, sniedzot informāciju Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam un Valsts valodas centram par konkrētu elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās un pakalpojumos demonstrēto raidījumu atbilstību Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma prasībām. Tāpat NEPLP sadarbojas ar Valsts kanceleju un Nacionālo informācijas aģentūru “LETA”.

NEPLP veic pastāvīgu un sistemātisku elektronisko plašsaziņas līdzekļu radio un televīzijas programmu, kā arī pakalpojumu pēc pieprasījuma monitoringu. Monitoringa veikšanai tiek izmantoti divi monitoringa rīki, no kuriem viens ir specifiski priekšvēlēšanu aģitācijas periodam paredzēts monitoringa programmatūras rīks, kurā identificēti raidījumi un to fragmenti, kas saistīti ar vēlēšanām, deputātu kandidātiem un politiskajiem spēkiem. Attiecībā uz audiovizuālo pakalpojumu pēc pieprasījuma sniedzēju monitoringu tiek izmantots katra audiovizuālā pakalpojuma pēc pieprasījuma sniedzēja izveidotais raidījumu katalogs. Kopumā laika periodā no 2025.gada 1.aprīļa līdz 30.aprīlim dažādu elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās un pakalpojumos monitorētas ne mazāk kā 1640 satura vienības.

Monitoringa mērķis ir pārbaudīt, vai elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ievēro Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma 3. panta pirmajā daļā noteikto slēptās priekšvēlēšanu aģitācijas aizliegumu un citus nozari regulējošajos normatīvajos aktos noteiktos pienākumus, ierobežojumus un aizliegumus.

II. KOMERCIĀLIE ELEKTRONISKIE PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻI

1. Radio programmas

Veicot radio programmu monitoringu, NEPLP izlases kārtībā monitorē vairākas radio programmas, izvēloties medijus, kuru programmās ir būtisks ziņu raidījumu vai ar politiskām aktualitātēm saistītu raidījumu īpatsvars un kas ir populāri dažādās auditorijās. Tāpat, ņemot vērā, ka pašvaldību vēlēšanās tiek ievēlētas vietējās pašvaldību domes, īpaša uzmanība tika pievērsta vietējām un reģionālajām radio programmām. Priekšvēlēšanu aģitācijas periodā lielākoties monitorētas šādas komerciālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu radio programmas:

“Radio SWH”, “Radio SWH LV”, “STAR FM”, “Radio Skonto”, “Eiropas Hītu Radio”, “Radio Melodija”, “Divu krastu radio”, “Kurzemes radio”, “Autoradio Latvija”, “Radio Tev”, “Radio Rēzekne”, “Mix FM”, “Radio 1”, “TOP Radio”, “Retro FM” un “Radio Marija Latvija”, taču tika veikts arī citu radio programmu izlases veida monitorings.

Analīze liecina, ka radio programmās apskatāmajā periodā izvietoto ziņu raidījumu saturu politisko aktualitāšu kontekstā būtībā veido ziņu aģentūru sagatavotie materiāli. Minētais liecina, ka ievērojama daļa atspoguļoto politisko aktualitāšu radio programmās, iespējams, ir balstītas tikai ziņu aģentūru radītajā saturā, bez elektroniskā plašsaziņas līdzekļa veiktas analīzes un citu žurnālistikas metožu izmantošanas. Tādējādi ziņu aģentūras pastarpināti ietekmē medijos pieejamo informāciju, kura sasniedz ievērojamu sabiedrības daļu.

Izvērtējot priekšvēlēšanu aģitācijas perioda monitoringā konstatēto, secināts, ka politisko partiju, partiju apvienību un atsevišķu politiķu atspoguļojums komerciālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu radio programmās priekšvēlēšanu aģitācijas perioda trešajā mēnesī (1.aprīlis– 30.aprīlis) kopumā galvenokārt bijis saistīts ar Saeimas vai Ministru kabineta darbu, ģeopolitisko situāciju pasaulē, iespējamo Klimata un enerģētikas ministrijas likvidēšanu, par valsts tēriņu un birokrātijas samazināšanu, kā arī par to, ka Jelgavas novadā neizdodas ievēlēt jaunu domes priekšsēdētāju. Tāpat atspoguļota informācija par konkrētās dienas vai nedēļas notikumiem, kā arī ar atsevišķu politiķu darbībām un izplatītajiem paziņojumiem. Atsevišķās komerciālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu radio programmās politiskie spēki pieminēti tikai ziņu un informatīvo raidījumu ietvaros, tiem dienas laikā vairākkārtīgi atkārtojoties.

Saistībā ar gaidāmajām Pašvaldību vēlēšanām komerciālajā radio programmā “Radio SWH” ir uzsākts vēlēšanu tematikai veltīts 10 (desmit) raidījumu cikls “Mēru laiks”, kurā tiek mērīts un vērtēts deviņu pašvaldību darbs, tas ir, kas ir izdarīts vai nav izdarīts katrā no pašvaldībām iepriekšējos četros gados un tiek noskaidrots, kurā virzienā tām būtu jāvirzās nākamajos četros gados. Astonām pašvaldībām tiks atvēlēts pa vienam raidījumam, taču Rīgas pašvaldībai, kā galvaspilsētas pašvaldībai ar lielāko deputātu skaitu, tiks atvēlēti divi raidījumi. Raidījuma formāts ir tāds, ka katrā raidījumā prioritāte piedalīties ir attiecīgās pašvaldības vadītājam, kā arī tiek aicināti attiecīgās pašvaldības pozīcijas un opozīcijas deputāti, kuri iepazīstina ar sevi un savas partijas programmu, kā arī piedalās savstarpējā diskusijā par dažādās jomās, piemēram, uzņēmējdarbības, sociālajā un drošības jomā padarīto vai nepadarīto un iespējamiem darbiem nākamajos četros gados. Aprīļa mēnesī raidījumos tika apskatītas Mārupes, Ventspils, Jūrmalas, Siguldas novada un Daugavpils pašvaldības.

No iepriekš minētā izriet, ka 2025.gada aprīļa mēnesī komerciālajā radio programmā “Radio SWH” tika izvietoti diskusiju raidījumi, kuri ir speciāli veidoti pašvaldību vēlēšanām, lai informētu klausītājus par deviņām dažādām Latvijas pašvaldībām, kurā klausītāji tiek iepazīstināti ar to, kas attiecīgajā pašvaldībā ir izdarīts vai nav izdarīts un to kādi ir partiju plāni uz nākamajiem četriem gadiem.

Tāpat saistībā ar gaidāmajām Pašvaldību vēlēšanām aprīļa mēnesī sniegta informācija par to, cik partijas ir iesniegušas savus deputātu kandidātu sarakstus pašvaldību vēlēšanām, par kandidātiem un dažādu politisko spēku apvienošanās. Kopumā atspoguļotas politisko spēku pārstāvju aktivitātes saistībā ar aktualitātēm, valdības un Saeimas darbu. Politisko spēku atspoguļojums uzskatāms par vispārīgu, neizceļot nevienu politisko spēku. Tāpat NEPLP konstatē, ka radio programmās tiek izvietota apmaksāta priekšvēlēšanu aģitācija, taču aģitācijas apmaksātāji ir norādīti. Tāpat vairākās radio programmās izvietoti sludinājumi par tikšanos ar vēlētājiem, tādējādi komerciālie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ir viens no informācijas kanāliem, kas palīdz sabiedrībai uzzināt informāciju par to, kur un kad iespējams tikties ar politisko spēku pārstāvjiem un deputātu kandidātiem.

2. Televīzijas programmas

Komerčiālo elektronisko plašsaziņas līdzekļu televīzijas programmu, tāpat kā radio programmu, monitorings tiek veikts izlases veidā, lielākoties monitorējot programmas, kurās tiek izplatīti dažādi ziņu, diskusiju vai informatīva rakstura raidījumi, kuros atspoguļota jaunākā informācija un politiskās aktualitātes. Tāpat, ņemot vērā, ka pašvaldību vēlēšanās tiek ievēlētas vietējās pašvaldību domes, īpaša uzmanība tika pievērsta vietējām un reģionālajām televīzijas programmām. Priekšvēlēšanu aģitācijas periodā galvenokārt tika veikts šādu komerciālo televīzijas programmu monitorings: “ReTV”, “TV3”, “TV 24”, “STVPirmā!”, “360 TV”, “LRT+”, “TV4”, “Vidusdaugavas televīzija”, “TV6”, “TV3 Life” un “TV Jūrmala”, taču izlases kārtībā tika veikts arī citu televīzijas programmu monitorings.

Monitoringa dati rāda, ka, līdzīgi kā radio programmās, arī televīzijas programmās politisko partiju un deputātu kandidātu atspoguļojums galvenokārt ir saistīts ar Saeimas vai Ministru kabineta darbu, konkrētās dienas vai nedēļas aktualitātēm, kā arī atsevišķu partiju vai politiķu veiktajām darbībām un izplatītajiem paziņojumiem. Televīzijas raidījumos ir novērojuma plašāka atspoguļoto notikumu analīze, iesaistot dažādus viedokļu paudējus, tostarp nozaru ekspertus, nevalstisko organizāciju pārstāvjus u.tml. Līdz ar to pretēji novērotajai

tendencei radio programmu saturā, televīzijas raidījumu veidotāji mazina ziņu aģentūru ietekmi uz mediju darba kārtību un saturu, kas nonāk līdz auditorijai.

Informācija saistībā ar politiskajiem spēkiem un to pārstāvju viedokli, politisko spēku nostājas komerciālo televīzijas programmu ēterā plaši izskanējušas saistībā ar valsts aizsardzības jautājumiem, drošības stiprināšanu, birokrātijas un valsts tēriņu mazināšanu, demogrāfijas veicināšanu, AS “Air Baltic” valdes priekšsēdētāja Martina Gausa atstādināšanu no amata un ASV noteiktajiem tirdzniecības tarifiem.

Komerčiālo televīziju programmu ietvaros visbiežāk politiskie spēki tiek pieminēti ziņu raidījumu ietvaros, tomēr politiskie spēki un politiskās aktualitātes tiek atspoguļotas arī citos raidījumos, piemēram, programmā “TV24” izplatīti raidījumi “Preses klubs”, “STOPkadri ar Armandu Puči”, “Ziņu Top”, “Nacionālo interešu klubs”, “Dienas personība”, “Globuss”, “Kur tas suns aprakts”, “TV24 svarīgākais 3 minūtēs”, “Kārtības rullis” un “Rīga gatava?” Raidījumā “Kārtības rullis” lielākoties viesi ir šī brīža Saeimas deputāti, ministri, kā arī dažādu jomu eksperti. Raidījuma saturs ir par aktuālajām tēmām valstī un sabiedrībā, piemēram, saistībā ar drošības jautājumiem un veselības aprūpi Latvijā. Raidījuma vadītājs informē skatītājus par viesiem, kas ir ieradušies, viņu amatiem un politiskajiem spēkiem, kurus viesi pārstāv. Raidījuma viesi uz vadītāja jautājumiem atbild pēc būtības, vadītājs kontrolē sarunas gaitu un ļauj izteikties visiem. Atsevišķos komerciālo televīziju raidījumos tiek sniegta informācija arī par politisko spēku reitingiem, tomēr nav konstatējams, ka kāds politiskais spēks tiktu īpaši pozitīvi vai negatīvi izcelts.

Saistībā ar gaidāmajām pašvaldību vēlēšanām aprīļa mēnesī sniegta informācija par to, cik partijas ir iesniegušas savus deputātu kandidātu sarakstus pašvaldību vēlēšanām, kā arī par to, kuri politiskie spēki kandidēs visvairāk pašvaldībās.

Televīzijas programma “TV24” saistībā ar pašvaldību vēlēšanām aprīļa mēnesī turpina izplatīt speciāli veidotu raidījumu “Rīga gatava?”, kur tiek aicināti dažādi politiķi, kuri jau strādā Rīgas domē un tie, kuri gatavojas to darīt, kā arī eksperti. Raidījums tiek pozicionēts kā priekšvēlēšanu debates un raidījumos tiek apskatīti aktuālie problēmjautājumi saistībā ar Rīgas domes darbu, jautājumos, kas saistīti ar darba tirgu un būvniecību Rīgā, kā arī vides jautājumiem, nākotnes infrastruktūru un jauniešiem Rīgā.

Tāpat NEPLP ir konstatējusi, ka programmā “TV 3” no aprīļa mēneša raidījumā “900 sekundes” ir uzsākta rubrika, kurā tiek veidota sižetu sērija par visām Latvijas pašvaldībām. Šajos sižetos tiek noskaidrots iedzīvotāju viedoklis par attiecīgās pašvaldības darbu un tiek sniegta informācija par to, kādas partijas attiecīgajā pašvaldībā ir pieteikušas savus kandidātu

sarakstus. Aprīļa mēnesī tika veidoti sižeti, piemēram, par Valkas novadu, Saulkrastu novadu, Līvānu novadu, Ventspils novadu, Krāslavas novadu un Preiļu novadu.

No iepriekš minētā izriet, ka 2025.gada aprīļa mēnesī komerciālajā televīzijas programmā “TV24” tika izvietoti diskusiju raidījumi, kuri speciāli veidoti, lai informētu skatītājus par Rīgas pašvaldību, kurā skatītāji tiek iepazīstināti ar šī brīža Rīgas domes deputātiem un potenciālajiem deputātu kandidātiem, savukārt komerciālajā televīzijas programmā “TV3” tiek izvietota sižetu sērija, kas iepazīstina skatītājus ar visām Latvijas pašvaldībām un sniedz informāciju par to, kādas partijas attiecīgajā pašvaldībā ir pieteikušas savus kandidātu sarakstus.

Vienlaikus NEPLP ir novērojusi, ka atsevišķu televīzijas programmu ietvaros priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā 2025.gada 1.aprīļa līdz 30.aprīlim biežāk raidījumos piedalās personas, tajā skaitā deputātu kandidāti un politisko spēku pārstāvji, kuru atspoguļojuma intensitāte konkrētā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa programmā tieši priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā ir pieaugusi, salīdzinot ar iepriekšējiem periodiem. NEPLP turpinās veikt monitoringu un sekot līdzi šīm tendencēm.

3. Audiovizuāli pakalpojumi pēc pieprasījuma

Audiovizuālu pakalpojumu pēc pieprasījuma monitorings, tāpat kā televīzijas un radio programmu monitorings, tika veikts izlases veidā. Īpaša uzmanība pievērsta tādiem audiovizuāliem pakalpojumiem pēc pieprasījuma kā AS “Delfi” pakalpojumam “Delfi TV”, SIA “Global Entertainment” pakalpojumam “Latvijas ziņas”, SIA “MEDIASTRIMS” pakalpojumam “Grani Video” un SIA “Masu mediju grupa” pakalpojumam “BB.LV”, kuros izvietotā satura būtisks īpatsvars ir tieši informatīvi, ziņu un diskusiju raidījumi. Vienlaikus izlases veidā veikts arī citu Latvijas jurisdikcijā esošu audiovizuālu pakalpojumu pēc pieprasījuma monitorings.

Sabiedrībai aktuālas tēmas, tajā skaitā tēmas, kas saistītas ar politiskajām aktualitātēm, atspoguļotas, piemēram, raidījumā “Latvijas Ziņas. 200 sekundes”, “Spried ar Delfi”, “Kāpēc”, kā arī raidījumu cikls “Tiešais ēters ar domi”. Priekšvēlēšanu aģitācijas perioda laikā raidījumā tiek atspoguļota informācija par Saeimas, Ministru Kabineta un pašvaldību politiskajām un saimnieciskajām aktivitātēm, notikumiem pasaulē un Latvijā. Vienlaikus secināms, ka atsevišķos raidījumos, piemēram, raidījumā “Latvijas Ziņas. 200 sekundes” raidījumu vadītāji nepiemin konkrētus politiķus un partijas pieminēšanas, piemēram, ziņojot par Saeimas darbu kopumā, nevis izceļot konkrētas personības vai partijas. Tāpat NEPLP ir konstatējusi, ka AS

“Delfi” pakalpojumā “Delfi TV” viens no raidījumiem “Spried ar Delfi” tika veltīts Pašvaldību vēlēšanām, kurā piedalījās politikas eksperti un tajā tika diskutēts par to, kādi jautājumi rūp deputātu kandidātiem, kā tie atšķiras dažādos reģionos un galvaspilsētā, cik karsta varētu būt priekšvēlēšanu cīņa, kā arī, kāda ir deputātu kandidātu vēlme uzvarēt un kāda ir vēlētāju vēlme balsot pašvaldību vēlēšanās.

Saistībā ar pašvaldību vēlēšanām SIA “Global Entertainment” pakalpojumā “Latvijas ziņas” tiek izplatīta informācija par to, cik partiju un partiju apvienību ir iesniegušas savus deputātu kandidātu sarakstus pašvaldību vēlēšanām, kā arī par to, cik deputātu kandidāti ir izsvītroti no partiju sarakstiem un to, ka galvenais iemesls tam ir nepatiesu ziņu sniegšana.

Kopumā nav konstatēts, ka kāds politiskais spēks raidījumu ietvaros būtu īpaši izcelts pozitīvā vai negatīvā aspektā.

III. SABIEDRISKIE ELEKTRONISKIE PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻI

Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi nodrošina informāciju, kas nepieciešama, lai katrs sabiedrības loceklis varētu veidot pamatotu un brīvu viedokli. Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma 3.panta ceturtā daļa noteic: *“Sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi nodrošina viedokļu daudzveidību un savā darbībā ievēro objektivitāti, pienācīgu precizitāti un neitralitāti.”* Savukārt šī panta pirmā daļa noteic, ka *“sabiedriskie elektroniskie plašsaziņas līdzekļi ir brīvi no politiskas, ekonomiskas, atsevišķu interešu grupu un citādas iejaukšanās to darbā.”*

Ar minētajām tiesību normām likumdevējs ir uzsvēris sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa veidoto programmu nozīmi un ietekmi sabiedrības viedokļa veidošanā par aktualitātēm politikā, ekonomikā, sociālajā un izglītības jomā, aizsardzības u.c. jautājumos. Līdz ar to likumdevējs ir noteicis sabiedriskajiem elektroniskajiem plašsaziņas līdzekļiem sevišķi augstus standartus programmu un raidījumu veidošanā, neietekmējoties no kādas konkrētas sabiedrības grupas interesēm, bet gan rūpējoties par visas sabiedrības interesēm un vajadzībām un vienotu informatīvo telpu. Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likums nosaka konkrētus uzdevumus, kas izpildāmi sabiedriskajam elektroniskajam plašsaziņas līdzeklim, veidojot tā radio un televīzijas programmas un pakalpojumus. Aģitācijas perioda laikā tika veikts sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa programmu monitorings.

Kopumā sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļa programmās izvietotais saturs priekšvēlēšanu periodā bijis koncentrēts uz dažādu nozaru un sabiedrībā aktuālu problēmu atspoguļošanu, vienlaikus skatītāji un klausītāji tikuši informēti par priekšvēlēšanu un citām aktualitātēm regulāros ziņu izlaidumos – sniegta informācija par politisko spēku aktivitātēm, kā arī Ministru kabineta un Saeimas darbību un aktualitātēm pašvaldībās. Programmā “LTV1” informācija, kas saistīta ar politisko spēku atspoguļojumu un deputātu kandidātiem, kā arī sabiedriskās domas aptaujas rezultātiem galvenokārt atspoguļota ziņu raidījumu ietvaros. Atspoguļojot sabiedriskās domas aptaujas rezultātus, tika demonstrēts, kuru partiju vai partiju apvienību popularitātes līmenis ir palielinājies, bet kuru – samazinājies, taču tika demonstrēts visu partiju un partiju apvienību popularitātes līmenis, tādējādi nav uzskatāms, ka kāda no partijām vai to apvienībām būtu tikusi īpaši izcelta.

Veicot priekšvēlēšanu perioda monitoringu un izplatītā satura analīzi VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs” programmās par laika periodu no 2025.gada 1.aprīļa līdz 30.aprīlim, secināms, ka politisko partiju, partiju apvienību un atsevišķu politiķu atspoguļojums lielākoties bijis saistīts ar Saeimas vai Ministru kabineta darbu, konkrētās dienas vai nedēļas aktualitātēm Latvijā un Pasaulē, kā arī atsevišķu partiju vai politiķu, lielākoties esošo ministru, veiktajām darbībām un izplatītajiem paziņojumiem. Atsevišķos gadījumos ir novērojamas intervijas ar esošajiem ministriem attiecībā uz aktualitātēm, valdības lēmumiem kā arī valsts aizsardzības jautājumiem. Netiek veidoti atsevišķi diskusiju raidījumi, kuros piedalītos politisko spēku pārstāvji. Saistībā ar pašvaldību vēlēšanām programmā “Latvijas Radio 1” raidījuma “Pēcpusdiena” aprīļa mēnesī tika turpināta speciāla rubrika “Pašvaldību vēlēšanas 2025”, kurā tiek analizēts 15 pašvaldību darbs, vērtējot to, kas ir izdarīts un kas nav izdarīts, piemēram, aprīļa mēnesī tika analizēta Rēzeknes novada pašvaldība, Aizkraukles novada pašvaldība, Jelgavas novada pašvaldība, Smiltenes novada pašvaldība, Balvu novada pašvaldība un Jēkabpils novada pašvaldība. Tāpat programmā “Latvijas Radio 1” vienā no raidījuma “Atvērtie faili” epizodēm tiek apskatīta Ventspils pašvaldība un tas, kādi politiskie spēki pretendēs uz varu Ventspilī šajās pašvaldību vēlēšanās. Jāatzīmē arī, ka aprīļa mēnesī programmā “Latvijas Radio 1” raidījumā “Labrīt!” tika veidotas sarunas ar ekspertiem par to kādi politiskie spēki konkurēs savā starpā dažādos Latvijas reģionos, piemēram, Pierīgas apriņķī, Zemgalē un Rīgā. Tāpat programmā “Latvijas Radio 1” aprīļa mēnesī viens no raidījumiem “Krustpunktā” tika veltīts pašvaldību vēlēšanām, kurā kopā ar ekspertiem tika analizēts, kāda situācija veidojas pašvaldību vēlēšanās dažādās Latvijas pašvaldībās un kam vēlētajiem vajadzētu pievērst savu uzmanību. Programmā “Latvijas Radio 1” izvietotā informācija un aktualitātes, kas saistītas ar politisko darbību atspoguļotas Ziņās un tādos

informatīvos raidījumos kā “Labrīt!”, “Pēcpusdiena” un “Krustpunktā”. Programmā “Latvijas Radio 4 - Doma laukums” izvietotā informācija un aktualitātes, kas saistītas ar politisko darbību atspoguļotas Ziņās un tādos informatīvos raidījumos kā “Doma laukums”, “Sīkāka informācija”, “Dienas notikumu apskats” un “Atvērta saruna”. Tāpat programmā “Latvijas Radio 4 - Doma laukums” vairākos “Doma laukums” raidījumos tiek turpināts veidot rubrikas saistībā ar pašvaldību vēlēšanām, piemēram par Bauskas novadu, Talsiem, Rēzekni un Ludzu, kurās tiek analizēts attiecīgās pašvaldības darbs un iespējamās izmaiņas pēc vēlēšanām. Jāatzīmē arī, ka aprīļa mēnesī programmā “Latvijas Radio 4 - Doma laukums” raidījumā “Doma laukums” tika veidotas sarunas ar ekspertiem par to kādi politiskie spēki konkurēs savā starpā dažādos Latvijas reģionos, par krievu valodā runājošo vēlētāju iespējamām izvēlēm dažādos Latvijas reģionos, kā arī par to par to, kādas varētu būt vēlēšanas ārpus Rīgas esošajās lielajās pilsētās. Programmā “LTV1” izvietotā informācija un aktualitātes, kas saistītas ar politisko darbību atspoguļotas Ziņās un tādos informatīvos raidījumos kā “Rīta Panorāma”, “Panorāma”, “Kas notiek Latvijā”, “Šodienas jautājums”, “Aktuālā intervija 1:1” un “De facto”. Saistībā ar pašvaldību vēlēšanām programmā “LTV1” raidījuma “Panorāma” un “Dienas ziņas” ietvaros no aprīļa mēneša tiek izvietota sižetu sērija “Izvēlies nākotni” par katru novadu un valstspilsētu. Sižetu sērijā “Izvēlies nākotni” tiek vērtēts visu pašvaldību darbs aizvadītajos četros gados, ņemot vērā arī strīdīgo administratīvi teritoriālo reformu, kā arī tiek atspoguļotas iedzīvotāju vēlmes. Aprīļa mēnesī tika veidoti sižeti par tādām pašvaldībām, kā piemēram, Tukuma novads, Ķekavas novads, Ventspils valstspilsēta un novads, Rēzeknes novads un Cēsu novads.

Ņemot vērā sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu veidošanas uzdevumus un standartus, konstatējams, ka sabiedrisko mediju saturā ir izvērstāka un padziļinātāka aktualitāšu, tostarp politisko aktualitāšu, analīze. Sabiedriskais medijs, izmantojot ziņu dienesta resursus, veicot notikumu izpēti un analīzi, nepaļaujas uz ziņu aģentūru radīto saturu, mazina ziņu aģentūru ietekmi uz mediju darba kārtību un saturu, kas nonāk līdz iedzīvotājiem, nodrošinot alternatīvu notikumu atspoguļojumu. Tādās sabiedriskā elektroniskā plašsaziņas līdzekļu programmās kā “LTV1”, “Latvijas Radio 1”, “Latvijas Radio 4 - Doma laukums” politiskās aktualitātes tikušas atspoguļotas ne tikai ziņu raidījumos, bet arī diskusiju raidījumos un intervijās.

IV. SECINĀJUMI

NEPLP konstatē, ka politisko spēku aktivitāte trešajā aģitācijas perioda mēnesī, salīdzinot ar pirmo un otro, ir nedaudz palielinājusies. Tomēr daļa politisko spēku savas priekšvēlēšanu kampaņas aktīvi veic citās platformās, tostarp interneta vidē, izvietojot dažādas reklāmas un publicējot partijas, partiju apvienības vai atsevišķu deputātu kandidātu viedokļus u.c. informāciju.

Elektroniskie plašsaziņas līdzekļi, kas visaktīvāk nodrošinājuši politisko aktualitāšu atspoguļojumu un politiķu līdzdalību raidījumos ir VSIA “Latvijas Sabiedriskais medijs”, AS “TV Latvija”, SIA All Media Latvia, AS “Radio SWH”. Savukārt visbiežāk pieminētie politiskie spēki – “Jaunā Vienotība”, “Nacionālā apvienība” un “Progresīvie”.

Kopumā periodā no 2025.gada 1.aprīļa līdz 30.aprīlim elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās un pakalpojumos tikuši atspoguļoti gan atsevišķu politiķu viedokļi, darbības, gan diskusijas par dažādiem jautājumiem un aktualitātēm, īpaši par ģeopolitisko situāciju pasaulē, aktualitātēm ārpolitikā, kā arī Saeimas un Ministru Kabineta darbu, ASV noteiktajiem tirdzniecības tarifiem, AS “Air Baltic” valdes priekšsēdētājs atstādināšanu no amata, iespējamo Klimata un enerģētikas ministrijas likvidēšanu, birokrātijas un valsts tēriņu samazināšanu, kā arī demogrāfijas veicināšanu. Programmās izvietoti ziņu raidījumi, kuros bieži iekļautas intervijas. Cita starpā viedokli par deputātu kandidātiem, politiskajiem spēkiem un to iecerēm izteikuši arī klausītāji, piemēram, raidījumā “Brīvais mikrofons”, kurā klausītāji ēterā var paust savu viedokli par dažādiem jautājumiem, tostarp politiskajām aktualitātēm. Izvērtējot elektronisko plašsaziņas līdzekļu demonstrētos raidījumus, konstatēts, ka raidījumi veidoti profesionāli, ievērojot normatīvajos aktos noteiktos raidījumu veidošanas principus, kā arī nodrošinot viedokļu daudzveidību. Apmaksāta aģitācija elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās tiek izvietota atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam.

NEPLP elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbībā trešajā priekšvēlēšanu aģitācijas perioda mēnesī nav konstatējusi Priekšvēlēšanu aģitācijas likuma pārkāpumus. Vienlaikus NEPLP aprīļa mēnesī ir saņēmusi iedzīvotāju sūdzības par iespējamiem priekšvēlēšanu aģitācijas pārkāpumiem. NEPLP ieskatā, priekšvēlēšanu aģitācijas pārkāpumi ir vieni no būtiskākajiem, kurus elektroniskie plašsaziņas līdzekļi savā darbībā var pieļaut, jo šādi pārkāpumi var radīt sekas demokrātisko procesu norisei valstī. Tādēļ, lai tos novērstu, nepieciešams turpināt veikt preventīvo darbu, skaidrojot tiesību normas elektronisko

plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem, kā turpināt sadarbību ar citām priekšvēlēšanu aģitācijas periodu uzraugošajām iestādēm.

Padomes priekšsēdētājs

Ivars Āboliņš

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR
LAIKA ZĪMOGU*